

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001365

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-04-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Степанюк Дар'я Русланівна

2. Daria Stepaniuk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1086-0413

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 48007 081 Право

Дата захисту: 13-06-2025

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: Московський районний суд міста Харкова

Код за ЄДРПОУ: 02894088

Місцезнаходження: пр. Ювілейний, 38-Є, Харків, Харківський р-н., 61153, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8575

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.85.31

Тема дисертації:

1. Правові та організаційні засади використання ДНК-аналізу при розслідуванні кримінальних правопорушень
2. Legal and organizational principles of using DNA-analysis in the investigation of criminal offenses

Реферат:

1. У дисертації здійснено наукове узагальнення сучасних можливостей ДНК-аналізу під час розслідування кримінальних правопорушень, з'ясовано стан і перспективи його нормативно-правового регулювання й організаційного забезпечення та розроблено теоретичні положення і практичні рекомендації щодо правових та організаційних засад криміналістичного ДНК-аналізу. За результатами проведеного дослідження встановлено, що сучасний стан наукового дослідження проблематики криміналістичного ДНК-аналізу в Україні є недостатнім. Це зумовлено дефіцитом наукової та навчально-методичної літератури, в якій цей напрям криміналістики розглядається системно. За цією тематикою відсутні дисертаційні дослідження з криміналістики. Немає відповідних розділів у більшості підручників і посібників. Водночас реалії слідчої та експертної практики підкреслюють важливість подальших досліджень у цій галузі. Ситуація різко контрастує зі станом наукового забезпечення судового ДНК-аналізу в провідних демократичних країнах, а отже, потребує суттєвого покращення шляхом проведення комплексних наукових узагальнень з метою

формування цілісного уявлення про цей розділ криміналістичної техніки. Констатовано, що шлях становлення та розвитку криміналістичного ДНК-аналізу містив кілька етапів, які можна диференціювати залежно від технологій і стану правового регулювання. За технологічним рівнем це: етап формування передумов для ДНК-ідентифікації (1900-1985 роки), коли було створено технологічну основу для впровадження методів дослідження індивідуальних генетичних ознак людини; сучасний етап (з 1985 року дотепер), який розпочався безпосередньо з впровадженням ДНК-аналізу в практику розслідування злочинів і наразі характеризується фундаментальним значенням STR-профілювання; перспективний етап, на якому очікується вдосконалення та широке впровадження новітніх методів і платформ на основі секвенування наступного покоління (NGS). За станом правового регулювання це: етап який характеризується відсутністю профільного законодавства і використанням криміналістичного ДНК-аналізу на основі загальних норм кримінального процесу; етап, що характеризується прийняттям і впровадженням профільного національного законодавства; етап формування міжнародних правових стандартів. В Україні лабораторії судової генетики використовують технології, характерні для сучасного етапу розвитку криміналістичного ДНК-аналізу. З точки зору правового регулювання нещодавно було здійснено перехід від першого до другого етапу. Обґрунтовано, що судова молекулярно-генетична експертиза – це дослідження зразків біологічного матеріалу з метою визначення їх генетичних ознак і надання висновку з питань щодо їх біологічної природи, статевої належності, ідентифікації, встановлення біологічного батьківства і біологічної спорідненості. В Україні в контексті правового статусу, організаційного, технічного і науково-методичного забезпечення цього виду експертизи нагальними є потреби покращення стану її законодавчого регулювання щодо допустимості новітніх форм і методів молекулярно-генетичних досліджень, а саме технологій, що полягають у дослідженні кодуючих ділянок ДНК, застосування системного підходу з розвитку мережі експертних лабораторій, завершення наукового аналізу й удосконалення нормативно-правового визначення молекулярно-генетичної експертизи. Встановлено, що європейські засади правового регулювання у сфері криміналістичного ДНК-аналізу, сформульовані в різних нормативних документах, можна розподілити на дві групи: загальні – які носять як рекомендаційний, так і обов'язковий характер і стосуються всієї сфери використання ДНК-аналізу в кримінальному судочинстві; спеціальні – що стосуються захисту персональних даних і транскордонного обміну геномною інформацією. Відповідні засади повинні бути реалізовані як гарантії в національному законодавстві, зважаючи на обраний Україною шлях інтеграції до Європейського Союзу.

2. The dissertation provides a scientific generalization of the current capabilities of DNA analysis in the investigation of criminal offenses, clarifies the state and prospects of its legal regulation and organizational support and develops theoretical provisions and practical recommendations on the legal and organizational principles of forensic DNA analysis. Based on the results of the study, it was found that the current state of scientific research on the issues of forensic DNA analysis in Ukraine is insufficient. This is due to the lack of scientific and educational literature in which this area of forensics is considered systematically. There are no dissertation studies on this topic in forensics. There are no relevant sections in most textbooks and manuals. At the same time, the realities of investigative and expert practice emphasize the importance of further research in this area. The situation contrasts with the state of scientific support for forensic DNA analysis in leading democratic countries, and therefore requires significant improvement through comprehensive scientific generalizations to form a holistic view of this section of forensic technology. It is stated that the path of formation and development of forensic DNA analysis included several stages which can be differentiated depending on the technological level and the state of legal regulation. At the technological level, these are: the stage of formation of the prerequisites for DNA identification (1900-1985), when the technological basis for the introduction of methods for studying individual genetic characteristics of a person was created; the current stage (from 1985 to the present), which began directly with the introduction of DNA analysis into the practice of crime investigation and is currently characterized by the fundamental importance of STR profiling; a promising stage in which the latest methods and platforms based on next-generation sequencing (NGS) are expected to be improved and widely implemented. According to the state of legal regulation, this is: a stage characterized by the absence of specialized

legislation and the use of forensic DNA analysis technologies based on the general rules of criminal procedure; a stage characterized by the adoption and implementation of specialized national legislation; a stage of formation of international legal standards. In Ukraine forensic genetics laboratories use technologies typical of the current stage of development of forensic DNA analysis. In terms of legal regulation, the transition from the first to the second stage has recently been made. It is substantiated that forensic molecular genetic expertise is a study of biological material samples with the aim of determining their genetic characteristics and providing an opinion on issues related to their biological nature, gender, identification, establishment of biological paternity and biological kinship. In Ukraine, in the context of the legal status, organizational, technical, scientific and methodological support of this type of expertise, there is an urgent need to improve the state of its legislative regulation regarding the admissibility of the latest forms and methods of molecular genetic research, namely technologies involving the study of coding regions of DNA, the application of a systematic approach to the development of a network of expert laboratories, the completion of scientific analysis and the improvement of the regulatory definition of molecular genetic expertise. It is established that the European principles of legal regulation in the field of forensic DNA analysis, formulated in various regulatory documents, can be divided into two groups: general - which are both advisory and mandatory and relate to the entire scope of the use of DNA analysis in criminal proceedings; special - related to the protection of personal data and cross-border exchange of genomic information. The relevant principles should be implemented as guarantees in national legislation, given Ukraine's chosen path of integration into the European Union.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Степанюк Д. Р. Правові засади криміналістичного ДНК-аналізу й удосконалення законодавства України. Наше право. 2023. № 3. С. 118-124.
- Stepaniuk, D. (2023). ORGANIZATIONAL PRINCIPLES OF THE USE OF FORENSIC DNA ANALYSIS IN THE INVESTIGATION OF CRIMINAL OFFENSES. Архів кримінології та судових наук, 7(1), 158-165.
- Степанюк Д. Р. Проблемні аспекти правового регулювання державної реєстрації геномної інформації людини в Україні. Юридичний електронний науковий журнал. 2023. № 12. С. 426-429.
- Глобенко Г. І., Степанюк Д. Р. Становлення та розвиток криміналістичного ДНК-аналізу. Актуальні питання у сучасній науці. 2022. № 3 (3). С. 184-198.
- Глобенко Г. І., Степанюк Д. Р. Одержання біологічних зразків для молекулярно-генетичної експертизи в кримінальному провадженні. Український політико-правовий дискурс. 2024. № 3-4.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Глобенко Геннадій Іванович
2. Gennadiy I. Globenko

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1533-9213

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=xNRrJ1MAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Голубов Артем Євгенович
2. Artem Holubov

Кваліфікація: к.ю.н., ст.н.с., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000- 0001-8608-420

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02066769

Місцезнаходження: вул. Чкалова, буд. 17, Харків, Харківський р-н., 61070, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чаплинський Костянтин Олександрович
2. Kostiantyn O. Chaplynskyi

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9922-3743

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571446

Місцезнаходження: пр. Гагаріна, 26, Дніпро, Дніпровський р-н., 49005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Юхно Олександр Олександрович

2. Oleksandr O. Uhno

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4771-0531

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Заяць Дмитро Дмитрович

2. Dmytro Zaiats

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2196-6301

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

VIII. **Заключні відомості**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Щербаковський Михайло Григорович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Щербаковський Михайло Григорович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Невядовський Владислав Олегович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна